

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ
МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

№ 31 (20) 2018

ТОМ 2

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Внесений до переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук
(Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2013 № 1609)

Заснований в 2011 році

Виходить 4 рази на рік

Херсон • 2018 • № 31 (20) • Том 2

Засновник і видавець:

Херсонський національний технічний університет

Головний редактор	Савіна Галина Григорівна , д.е.н., професор, проректор з наукової роботи ХНТУ МОН України.
Заступник головного редактора	Миколайчук Наталія Сергіївна , д.е.н., професор, директор Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.
Відповідальний секретар	Шандова Наталія Вікторівна , д.е.н., професор кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
Редакційна колегія:	
<i>Савіна Г. Г.</i>	(головний редактор), д.е.н., проф., проректор з наукової роботи ХНТУ МОН України.
<i>Димитрова Віолета Янева</i>	доцент, доктор, проректор з міжнародної співпраці та зв'язків з громадськістю Варненського економічного університету, завідувач кафедри економіки та управління торгівлею, Болгарія.
<i>Шалва Гогіашвілі</i>	доктор економіки Тбіліського державного університету ім. Іване Джавахішвілі, Грузія.
<i>Миколайчук Н. С.</i>	(заступник головного редактора), д.е.н., проф., директор Центру післядипломної освіти ХНТУ МОН України.
<i>Шандова Н. В.</i>	(відповідальний секретар), д.е.н., професор кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Коваленко М. А.</i>	д.е.н., проф., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
<i>Лопушинський І. П.</i>	д.н. з держупр., проф., завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування ХНТУ МОН України.
<i>Сарапіна О. А.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аудиту і оподаткування ХНТУ МОН України.
<i>Сідельникова Л. П.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування ХНТУ МОН України.
<i>Ушкаренко Ю. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ХДУ МОН України.
<i>Шарко М. В.</i>	д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки ХНТУ МОН України.
<i>Софієнко А. В.</i>	к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ МОН України.
<i>Шукліна В. В.</i>	к.е.н., доцент, в.о. завідувача кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Вольвач І. Ю.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Набока Р. М.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.
<i>Савін С. Ю.</i>	к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу ХНТУ МОН України.

**Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ, №17449-6199Р**

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради

Херсонського національного технічного університету, протокол №2 від 12.10.2018 р.

Адреса: Україна, 73008, м. Херсон, Бериславське шосе, 24, Херсонський національний технічний університет,
редакції: редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції»
E-mail: cerrkmi@ukr.net
Телефон: (0552) 32-69-47

© Херсонський національний технічний університет, 2018

© Редакція журналу «Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції», 2018

УДК 336.221.262

Кудріна О.Ю.

*д.е.н., професор кафедри бізнес-економіки та адміністрування
Сумський державний університет імені А.С.Макаренка*

Омельяненко В.А.

*к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки та адміністрування,
провідний науковий співробітник науково-дослідного сектору
Сумський державний університет імені А.С.Макаренка*

АНАЛІЗ СВІТОВОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ В КОНТЕКСТІ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті досліджено основні проблеми оптимізації податкового потенціалу промислових підприємств в контексті стимулювання їх інноваційної активності. Проаналізовано світову практику використання основних видів податкових пільг, що впливають на податковий потенціал та стимулюють інноваційну діяльність. Розглянуто досвід іноземних країн, які виробили найбільш ефективні моделі співвідношення податкового потенціалу та стимулювання інноваційних процесів. Здійснено порівняльну характеристику схем податкових пільг в області R&D. Здійснено оцінку перспективності використання різних податкових інструментів з точки зору необхідності переходу до стимулювання інноваційних процесів у промисловості.

Ключові слова: податковий потенціал, інноваційна діяльність, податкове стимулювання, податкові інструменти.

Постановка проблеми. Ефективне функціонування національної економіки в сучасних умовах обумовлене рівнем її інноваційного розвитку. Результати криз показали неспроможність сировинної залежності економіки країни й необхідність її переорієнтації на інноваційний шлях розвитку. Таким чином, особливе значення набувають проблеми державного регулювання інноваційної діяльності, шляхом стимулювання інноваційної активності господарюючих суб'єктів промисловості. Особливе місце серед форм стимулювання інноваційної діяльності займає застосування податкових інструментів. У сучасних умовах з'являються передумови для зсуву інвестиційних потоків і державної фінансової підтримки в сферу інноваційної діяльності. Однак, відсутність конкретних напрямків податкового стимулювання інноваційної діяльності в законодавстві й практиці застосування податкових інструментів суттєво стримує розвиток інноваційного потенціалу вітчизняної економіки, знижує рівень її конкурентоспроможності. Податкова політика спрямована на розвиток інноваційної діяльності багато в чому визначає економічну зацікавленість підприємств промисловості у впровадженні нових технологій. Фінансові ресурси, що вивільняються із податкового потенціалу підприємства, можуть бути спрямовані на його інноваційну активність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поєднання податкових інструментів і механізмів регулювання інноваційної діяльності висвітлено в працях українських та зарубіжних науковців. Податкові аспекти стимулювання інноваційної діяльності у своїх роботах розглядали Аєшева Г.А., Цимбалюк І.О., Вишневська Н.В., Шувалова Е.Б., Ясенова І.Б. та ін. Наукові праці вищезазначених вчених ґрунтуються на теоретичних засадах та присвячені впровадженню механізмів податкового стимулювання інноваційної діяльності. Проте додаткового дослідження потребують проблеми, пов'язані з необхідністю управління податковим потенціалом з урахуванням спрямування ресурсних потоків в інноваційні процеси.

Мета статті. Виявити основні проблеми оптимізації податкового потенціалу промислових підприємств в контексті стимулювання їх інноваційної активності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. З економічної точки зору податкова конкуренція вважається ефективною, якщо блага, які одержують платники податків, відповідають розміру податкового навантаження або перевищують його. У цьому випадку платники сплачують туди, де їм надають необхідний

набір суспільних благ, і податкові ресурси будуть розподілятися більш ефективно (гіпотеза Тібу) [11].

У дослідженні [12] сформульовано завдання системи управління податковим потенціалом:

1) поліпшення використаних в регіоні механізмів стимулюючого впливу на підвищення ефективності господарювання, адекватного розширення податкової бази;

2) оптимальне співвідношення регулюючої та фіскальної функції податків (в межах повноважень органів влади відповідних рівнів);

3) ефективне використання можливостей чинного податкового законодавства з метою максимального збільшення податкового потенціалу регіону на основі системного аналізу механізму дії регіональних і місцевих податків.

У звіті ОЕСР 1998 р. говориться про те, що податкова конкуренція повинна ґрунтуватися на рівні ставок податків та інших механізмів оподаткування, які є загальними для всіх платників.

На сьогодні за кордоном порівняно з Україною більш поширена наявність малих інноваційних промислових фірм з активною взаємодією між ними. У плані фінансування таких підприємств цей процес ускладнюється певними обставинами на відміну від фінансування великих структур, а саме [6]: ідеї, що закладаються в інноваційні проекти, пов'язані з значним ризиком, тому що не мають ні технічної, ні комерційної апробації; найбільш просунуті венчурні компанії дають віддачу (прибуток) з більшим часовим періодом; початковий розмір інвестицій істотно вище, ніж у малого підприємства.

Незважаючи на ці фактори, США та країни ЄС поступово долають зазначені бар'єри за рахунок розвитку технологічного середовища, здатного створювати нові ідеї та пропозиції, розширення конкурентного середовища впровадження цих інновацій, а також завдяки формуванню податкових умов, що забезпечують прибутковість та безпеку інноваційних вкладень.

У світовій практиці використовуються наступні види податкових пільг, що впливають на податковий потенціал та стимулюють інноваційну діяльність [2]:

- надання дослідницького та інвестиційного податкового кредиту, тобто відстрочка податкових платежів у частині витрат із прибутку на інновації;
- «податкові канікули» протягом декількох років на прибуток, отриманий від реалізації інноваційних проектів;
- пільгове оподаткування дивідендів юридичних і фізичних осіб, отриманих по акціях інноваційних організацій;
- зниження ставок податку на прибуток, спрямований на НДДКР;
- зв'язок надання пільг з урахуванням пріоритетності проектів;
- пільгове оподаткування прибутку, отриманої в результаті використання патентів, ліцензії, ноу-хау та інших нематеріальних активів;
- зменшення оподатковуваного прибутку на суму вартості приладів та устаткування, переданих ЗВО, НДІ та іншим інноваційним організаціям;
- відрахування з оподатковуваного прибутку внесків у благодійні фонди, діяльність яких пов'язана з фінансуванням інновацій.

В рамках проекту [9] аналіз навколишніх умов для податкового стимулювання НДДКР був зосереджений на шести видах заохочення. Збиралася інформація про застосування в кожній з досліджених країн наступних стимулів проведення НДДКР:

- податкові засоби заохочення витрат компаній на НДДКР (наприклад, податкові знижки або пільги на податок);
- податкові засоби заохочення капітальних затрат на НДДКР (наприклад, довільна або прискорена амортизація);
- податкові стимули наймання на роботу дослідників та інших фахівців (за допомогою персональних прибуткових податків або податків на доходи);
- податкові засоби заохочення покупки технологій або податкове стимулювання передачі свого ноу-хау розроблювачем нової технології);
- податкові стимули кооперації між фірмами та дослідницькими інститутами/університетами (податкове стимулювання спільних проектів);

– податкові стимули створення інноваційних компаній (наприклад, податкове стимулювання spin-off або spin-out).

Вибір цих стимулів був заснований на дослідженні «Corporation tax and innovation: Issues at stake and review of European Union experiences in the nineties» (2002), опублікованим Генеральним Директоратом з підприємництва і промисловості Європейської Комісії. Податкові знижки відносяться до тих податкових стимулів, що дозволяють фірмам віднімати певну частку своїх витрат на R&D зі своїх податкових рахунків/зобов'язань. Пільги на податок надають фірмам можливість віднімати більше 100% від своїх витрат на R&D.

Розглянемо досвід іноземних країн, які виробили найбільш ефективні моделі співвідношення податкового потенціалу та стимулювання інноваційних процесів.

У Великобританії законодавство в області надання податкових пільг для R&D складається з ряду нормативних правових актів, основними з яких є наступні: Закон 1988 р. про податок на доходи та корпоративний податок (Income and Corporation Taxes Act 1988); Закон 2000 р. про фінанси (Finance Act 2000); Закон 2002 р. про фінанси (Finance Act 2002).

Поняття «інноваційної діяльності» приводиться в статті 837A Закону 1988 року. З метою оподатковування під інноваційною діяльністю, у загальному значенні, пропонується розуміти «діяльність, спрямовану на вирішення наукових і технічних питань для досягнення прогресу в науці або технології». Прогрес має на увазі одержання нових або удосконалених продуктів, процесів або послуг. Відповідно до положень Закону 1988 р. Міністерство торгівлі і промисловості видало «Посібник з визначення інноваційної діяльності з метою оподаткування» від 5 березня 2004 р. (DTI Guidelines on the Meaning of Research and Development for Tax Purposes), в якому приводяться критерії для віднесення окремих видів діяльності до інноваційної.

Всі компанії, які щорічно вкладають більше 10 тис. ф. ст. у наукову діяльність, що підпадає під певні законодавчі критерії з метою оподатковування, мають право на податкові відрахування при підрахунку суми податку у розмірі: 150% від витрат, що підпадають під критерії R&D, для малих і середніх компаній та 125% від витрат на R&D для великих компаній. Дані пільги не застосовуються відносно приватних осіб і товариств (partnerships).

Для того, щоб діяльність була інноваційною, вона повинна у відповідати загальноприйнятій практиці обліку та відповідати критеріям, що містяться в DTI. Витрати компанії на інновації, підмети податковим пільгам, містять у собі:

- витрати на найм персоналу, прямо або побічно залученого в здійснення інноваційної діяльності;
- придбання споживаних і видозмінних матеріалів, що прямо використовуються при здійсненні інноваційної діяльності;
- витрати на електроенергію, воду, паливо та програмне забезпечення, що прямо використовуються з метою інноваційної діяльності.

Для одержання податкових відрахувань компанія повинна подати заяву за встановленою формою (Form CT 600) у місцеве відділення HMRC (Королівська служба податків зборів і митниці). Компанія також може звернутися до HMRC за докладними роз'ясненнями щодо податкових пільг і чинного законодавства в даній області. Роз'яснення з питань віднесення наукової діяльності до R&D відповідно до положень DTI компанія також може одержати в DBERR.

У цей час відносно надання податкових пільг в сфері R&D діють дві схеми – для малих/середніх і великих компаній (табл. 1).

Відповідно до податкового законодавства Великобританії, компанії мають право на податкові пільги у вигляді норм прискореної амортизації відносно окремих видів придбаних основних засобів, які поширюються на інноваційні процеси. У цей час діє ставка в розмірі 100% амортизаційних відрахувань відносно інвестицій в R&D, а також наступні схеми пільг відносно амортизаційних відрахувань за перший рік господарської діяльності:

- 40% амортизаційних відрахувань для малих і середніх підприємств при інвестиціях у заводи та машинне устаткування (не підпадають під дію пільг: автомобілі та основні засоби, що перебувають у лізингу);
- 100% амортизаційних відрахувань для малих підприємств відносно інвестицій в інформаційно-комунікаційні технології (комп'ютери, програмне забезпечення і мобільні

телефони нового покоління з виходом в Інтернет);

- 100% амортизаційних відрахувань відносно інвестицій в енергозберігаюче устаткування і технології (відповідно до Списку енерготехнологій (Energy Technology List));
- 100% амортизаційних відрахувань відносно інвестицій в устаткування по ощадливому використанню води (відповідно до (Water Technology List));
- 100% амортизаційних відрахувань відносно інвестицій в автомобілі зі зниженим рівнем вироблення CO₂;
- 100% амортизаційних відрахувань відносно інвестицій малих і середніх компаній у Північну Ірландію в частині машинного устаткування.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика схем пільг в області R&D

Схема для малих і середніх компаній	Схема для великих компаній
150% ставка податкових відрахувань	125% ставка податкових відрахувань
На кожні 100 ф.ст. витрат на R&D надається 24 ф.ст. відшкодування	Не надається
Компанія може вимагати податкові відрахування на витрати, пов'язані з R&D, включаючи за договором підряду	Компанія може вимагати податкові пільги на витрати, що пов'язані з R&D, тільки якщо вона здійснює таку діяльність самостійно, або за договором підряду з університетами, некомерційними організаціями і науковими лабораторіями
Компанія не може претендувати на податкові пільги за внесок у незалежні дослідження	Компанія може вимагати податкові пільги за внесок у незалежні дослідження
Розмір податкових відрахувань може бути знижений, якщо діяльність компанії в області R&D субсидіюється або отриманий грант у відношенні R&D	Не передбачені зниження відрахувань при використанні гранту або субсидій
Однією з обов'язкових умов для відшкодування компанією податку є обов'язкова наявність прав інтелектуальної власності на результати R&D	Компанія не зобов'язана мати права інтелектуальної власності на результати R&D

Інші країни – Норвегія, Швеція, Фінляндія, Данія та Ісландія – приклади держав, де більш ніж вдало сполучаються, здавалося б, несумісні речі: розвинена інноваційна економіка, заснована на дусі підприємництва й високе податкове навантаження. Держави добробуту, створені нащадками вікінгів, унікальні хоча б тому, що всі скандинавські країни незмінно займають провідні позиції в самих авторитетних і престижних рейтингах: від виміру ступеня щастя громадян до статистики, що оцінює конкуренцію в економіці.

Державна політика Норвегії зі стимулювання інноваційної діяльності може становити інтерес для України з таких причин. По-перше, в країнах існує проблема старіння ресурсної бази, виснаження запасів і внаслідок цього необхідність розробки нових родовищ. По-друге, з ростом витрат на видобуток актуальним питанням є розвиток і використання нових технологій. По-третє, держава, відіграє важливу роль у ресурсних сферах. Держава в Норвегії стимулює НДДКР сировинних компаній. Кінцева мета – створення наукового середовища світового рівня та нагромадження в НДДКР знань в області нафтовидобутку. Для заохочення розвитку НДДКР у промисловості в Норвегії передбачена система податкових відрахувань при здійсненні витрат на НДДКР. Високі податки на нафтовидобуток у Норвегії безпосереднім чином стимулюють нафтогазові компанії до розробки нових технологій, що дозволяють знижувати собівартість видобутку.

Для заохочення розвитку НДДКР у промисловості також передбачена система податкових пільг. Оподаткування нафтових компаній ґрунтується на стандартному корпоративному податку (28%) і доповнюється спеціальним податком (50%) на надприбуток

від нафтової діяльності. Компанії мають право на пільги для покриття витрат на НДДКР, геологорозвідку, операційні витрати і витрати, пов'язані з виводом з експлуатації виробничих потужностей. Податковий режим враховує фінансові ризики компаній, пов'язані з витратами на розвідку. Відшкодування витрат з рівня нафтового податку відбувається, якщо компанії не можуть відкрити ресурси у своїй ліцензійній зоні. Такий механізм входження в сектор нових компаній, усуває ризик того, що їм доведеться нести 100% витрат на розвідку у випадку невдачі. Іншою мірою податкової політики є компенсація дефіциту фінансів при завершенні виробничої діяльності. Була внесена зміна в систему амортизації для короткострокових активів, що стосується прискореного списання капітальних витрат для активів з терміном служби менш 6 років. Всі ці заходи спрямовані на освоєння нових ресурсів, розташованих поблизу існуючої інфраструктури, на розвідку неосвоєних територій і видобуток зі зрілих родовищ, де потрібні незначні інвестиції в інфраструктуру.

Відповідно до оглядів податкові заохочення досягли бажаного результату, оскільки привели до активізації буравлення та стимулювали вихід малих компаній на шельф. Прогнозується збільшення рівня видобутку з родовищ, які інакше залишилися б незасвоєними. Крім цього пошуку нових інноваційних рішень сприяло введення одного з найвищих у ЄС податків на викиди CO₂. Це підштовхнуло галузь до вироблення технологічних рішень, які зробили Норвегію світовим лідером з виловлення та зберігання вуглецю.

Варто згадати доповідь ОЕСР «Підтримка інвестицій у капітал знань, ріст та інновації» (Supporting Investment in Knowledge Capital, Growth and Innovation), присвячену інтелектуальному капіталу в підприємницькій діяльності [8], що враховує міжнародний аспект податного стимулювання. Загальні податкові пільги для НДДКР з врахуванням транскордонного податкового планування при діяльності транснаціональних підприємств, можливо є набагато більшими, ніж ті, що передбачають уряди, розробляючи свої податкові стимули для НДДКР. Буває, що країни втрачають податкові надходження з продукції, виробленої в результаті субсидованих НДДКР, а також втрачають переваги у вигляді знань, що приносить країні виробництво. Також існує ризик того, що чим більше країни будуть розраховувати на податкові стимули, що сприяють НДДКР, тим більшою може стати сума податку з відсутністю при цьому пропорційного росту інновацій.

Підприємства, що не входять у транснаціональну групу компаній, – це найчастіше малі та молоді підприємства – можуть виявитися в несприятливому конкурентному стані порівняно з транснаціональними підприємствами в плані проведення та використання результатів НДДКР. Крім того, потрібно більше даних для того, щоб оцінити суму доходу, що перейшов у країни з низьким податком за допомогою податкового планування транснаціональних підприємств, що включає інтелектуальний капітал.

На основі оцінки податкового навантаження в Україні [10] розраховано залежність між податковим навантаженням та показниками інноваційної діяльності (табл. 2).

Аналіз показує значний зв'язок між більшістю складових інноваційного потенціалу та податковим навантаженням.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Основним недоліком застосування податкового стимулювання інновацій на сьогодні є відсутність чітких пріоритетів, бо наразі система податкових пільг практично рівною мірою поширюється на всі галузі економіки та не ставить у привілейований стан перспективні наукові напрямки. Тому необхідно домогтися зниження податкової складової безпосередньо в ціні продукції наукового та інноваційного характеру, для цього можливо використати наступні додаткові заходи стимулюючого характеру:

1) з врахуванням специфіки діяльності інноваційних організацій, доцільно знизити ставку єдиного соціального податку та інших платежів з фонду оплати праці для організацій, що здійснюють наукову та інноваційну діяльність;

2) доцільно ввести звільнення від оподаткування імпорту устаткування, що використовуватиметься для інноваційних цілей;

3) запровадити спеціальний податковий режим для наукових та інноваційних організацій та податкові стимули (зокрема, екологічні).

Заходи для податкового стимулювання інвестицій в інновації також повинні бути спрямовані на створення режиму оподаткування для нерезидентів, що стимулює довгострокові

вкладення засобів у високотехнологічні та пріоритетні галузі, а саме: повне або часткове звільнення (знижені ставки) від оподатковування доходів від акцій, надання податкового кредиту на сплату податків на зазначені доходи з метою усунення подвійного оподаткування.

Таблиця 2

Залежність між інноваційною активністю і податковим навантаженням

Результат	Наявність зв'язу	Сила зв'язку
Ресурсна складова		
<i>Кадрові ресурси</i>		
Питома чисельність персоналу, зайнятого дослідженнями й розробками (підприємницький сектор), на 10 тис. чол. населення	0,8887	Сильний
Питома чисельність персоналу, зайнятого дослідженнями й розробками (державний сектор), на 10 тис. чол. населення	0,5712	Значимий
Питома чисельність кадрів вищої наукової кваліфікації, на 10 тис. населення	0,4737	Помірний
<i>Матеріально-технічні ресурси</i>		
Питома вага повністю зношених основних фондів, в % від загального обсягу основних фондів	0,5208	Значимий
Ступінь зносу основних фондів, %	0,8186	Сильний
<i>Ресурси інфраструктури</i>		
Число організацій, що виконувала дослідження та розробки (державний сектор), од.	0,8578	Сильний
Число організацій, що виконувала дослідження та розробки (підприємницький сектор), од.	0,9012	Дуже сильний
Питома вага організацій, що здійснювали технологічні інновації у звітному році, у загальному числі організацій, %	0,9763	Дуже сильний
<i>Процесна складова</i>		
Відношення середньомісячної зарплати в науковій сфері до прожиткового мінімуму	0,4753	Помірний
Обсяг інвестицій в основний капітал, усього, млрд. грн.	0,8370	Сильний
Внутрішні витрати на дослідження та розробки за джерелами фінансування (засоби організацій підприємницького сектора), % ВВП	0,8887	Сильний
Витрати на технологічні інновації (засоби організацій підприємницького сектора), млн. руб.	0,9022	Дуже сильний
Питома вага витрат на технологічні інновації в загальному обсязі товарів, робіт, послуг, %	0,5502	Значимий
Частка витрат на науку, дослідження і розробки у витратах державного бюджету, %	0,6710	Значимий
<i>Результативна складова</i>		
Надходження патентних заявок, од.	0,9535	Дуже сильний
Видача патентних заявок, од.	0,7442	Значимий
Число створених передових виробничих технологій, од.	0,6276	Значимий
Питома вага інноваційних товарів, робіт, послуг у загальному обсязі товарів, робіт, послуг, %	0,9153	Дуже сильний

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Айшева Г.А. Совершенствование инновационной деятельности и коммерциализации технологий в Казахстане. URL: <http://www.group-global.org/publication/view/2049>.
2. Гутник А.Г. Проблемы налогового стимулирования инновационной деятельности в России. IV Международная студенческая электронная научная конференция «Студенческий научный форум 2012» (Тюмень, 15 февраля 31 марта 2012 года). URL: <http://www.rae.ru/forum2012/263/1128>.
3. Кудріна О.Ю. Перетин податкового та фінансового плану підприємства: сутність і можливості. Науковий журнал Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки Вип. 4. Том. II (178). – Хмельницький: Хмельницький національний університет, 2011. – С. 220-223.
4. Кудріна О.Ю. Методи податкового планування на підприємстві: призначення та загальна характеристика. Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації. Серія: Економічні

науки. Вип. 5 (36). – Полтава: ПУСКУ, 2009. – С. 146-151.

5. Кудрина О.Ю., Саенко О.О. Еволюція елементів теорії щодо розуміння та трактування понять податкове обслуговування та податкове адміністрування. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Науковий журнал. – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля. – 2017. – № 10 (240). – С. 53-62.

6. Морозов В.А. Зарубежный опыт поддержки малого предпринимательства. Российское предпринимательство. 2002. № 10 (34). С. 99–104.

7. Омеляненко В., Красна О. Фінансове забезпечення інноваційного процесу у сфері національної безпеки. Вісник Академії праці, соціальних відносин та туризму. 2018. № 3. С. 51–65.

8. ОЭСР: Инвестиции в интеллектуальный капитал, рост и инновации. Центр гуманитарных технологий. URL: <http://gtmarket.ru/news/2013/10/15/6302>.

9. Сравнительное изучение налогового и правового окружения в Европе. Перевод с английского СПб.: РАВИ, 2009. 82 с.

10. Цимбалюк І.О., Вишневська Н.В. Податкове навантаження, як критерій ефективності ведення податкової політики. Економічний вісник університету: збірник наукових праць. 2012. № 19/1. С. 183–187.

11. Шувалова Е.Б. Налоговые системы зарубежных стран. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2010.

12. Ясенова І.Б. Податковий потенціал регіону в умовах інноваційного розвитку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. №3. С. 580-583.

Кудрина О.Ю., Омеляненко В.А.

АНАЛИЗ МИРОВОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ НАЛОГОВЫМ ПОТЕНЦИАЛОМ В КОНТЕКСТЕ СТИМУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье исследованы основные проблемы оптимизации налогового потенциала промышленных предприятий в контексте стимулирования их инновационной активности. Проанализирована мировая практика использования основных видов налоговых льгот, которые влияют на налоговый потенциал и стимулируют инновационную деятельность. Рассмотрен опыт иностранных стран, которые выработали наиболее эффективные модели соотношения налогового потенциала и стимулирование инновационных процессов. Осуществлена сравнительная характеристика схем налоговых льгот в области R&D. Осуществлена оценка перспективности использования разных налоговых инструментов с точки зрения необходимости перехода к стимулированию инновационных процессов в промышленности.

Ключевые слова: налоговый потенциал, инновационная деятельность, налоговое стимулирование, налоговые инструменты.

Kudrina O.Yu., Omelyanenko V.A.

ANALYSIS OF WORLD EXPERIENCE OF TAX CAPACITY MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF STIMULATING INNOVATIVE PROCESSES IN INDUSTRY

The article examines the main problems of optimizing the tax potential of industrial enterprises in the context of stimulating their innovation activity. The world practice of using the main types of tax benefits that affect the tax potential and stimulate innovation is analyzed. The experience of foreign countries, which have developed the most effective models of the ratio of tax potential and stimulation of innovation processes, is considered. The comparative characteristic of schemes of tax privileges in the field of R&D is carried out. An assessment of the prospects for the use of different tax instruments in terms of the need to move to stimulate innovation in industry.

Key words: tax potential, innovation, tax incentives, tax instruments.